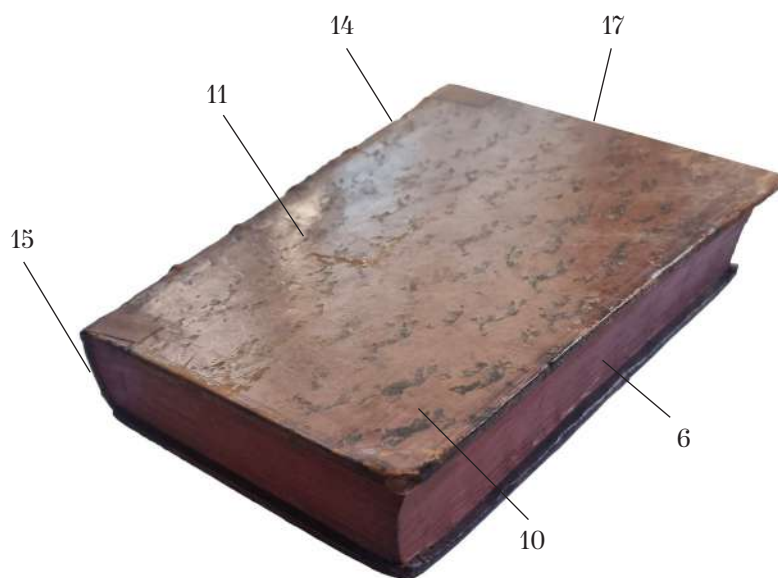

ОСНОВНИ ДИЈЕЛОВИ КЊИГЕ

1. КЊИЖНИ БЛОК
2. ГЛАВА КЊИЖНОГ БЛОКА
3. НОГЕ КЊИЖНОГ БЛОКА
4. ХРБАТ
5. РЕЗ КЊИЖНОГ БЛОКА
6. ОЛУК
(књижни блок на супрот хрбату)
7. ИЗБОЧЕНЕ ВЕЗИЦЕ
8. КАПИТАЛНА ИЛИ ЗАГЛАВНА ВРПЦА
9. ЖЛИЈЕБ (размак између корица и књижног блока)
10. КОРИЧНА СТРАНА, КОРИЦЕ (предње и задње)
11. ПРЕСВЛАКА
12. ПРЕДЛИСТ (НАЛИЈЕПЉЕН СПОЈНИ ЛИСТ)
13. СЛОБОДАН ЛИСТ
14. ПРЕГИБНИ СПОЈ
15. ХРПТЕНИ РУБ
16. ВАЊСКИ БОЧНИ РУБ СТРАНИЦЕ КОРИЦА
17. ГОРЊИ РУБ СТРАНИЦЕ КОРИЦА
18. ДОЊИ РУБ СТРАНИЦЕ КОРИЦА

ПОЈМОВНИК АНАТОМИЈЕ КЊИГЕ

Дефиниција књиге

Овај појмовник замишљен је као рубрика у којој ћемо представити књигу, непретенциозно, и најширем кругу читалаца. Бавићемо се и њеном физиологијом и њеним интелектуално-естетским својствима. Постоји мноштво дефиниција али ниједна од њих није свеобухватна, јер је заиста тешко да све оно што књига са свих аспеката јесте буде речено у једној реченици. Фредерик Барбије, можда најзначајнији теоретичар књиге новијег времена, каже да питање *Шта је књига?* здравом разуму звучи лажно. Као што би звучало такво питање о свему другом обичном и свеприсутном у нашим животима. Услед потребе за лакше упоредивим статистикама, УНЕСКО је нормирао дефиницију књиге. Рекосмо већ да ниједна дефиниција није свеобухватна и савршена, но ова, која као референтне чиниоце за опис књиге узима периодичност објављивања и обим – најдаље је од тога, стога је нећемо ни наводити. Можемо рећи да је у питању *већи број листова спојених заједно, а на којима је нешто написано или сваки фиксирани језички документи веће обима, забиљежен на лако преносивом материјалу или више заједно повезаних, исписаних, штампаних листова или табака или посебна библиографска јединица која се састоји од листова прошивених или на други начин повезаних, са или без корица* (ако обратимо пажњу на њен материјални облик) или пак да је *скупи информација, медијум преноса идеја, порука и уверења, својеврстан облик комуникације између аутора и читаоца или шановити број листова, повезаних у једну цјелину, на које је писмом или тиском унесен неки мисаони садржај* (ако предност дамо интелектуалном садржају) – па ипак тиме нећемо рећи све о књизи.

Барбије у својој историји књиге проучава историју онога што је написано, везе којима се написано повезује са социјалним, политичким, културним и економским категоријама које превладавају у одређеном времену, тј. проучава посредничку функцију написаног. У ту сврху, под појмом књига подразумијева сваки *штампани предмет, без обзира на природу, значај или периодичност, као и сваки предмет који носи извесан рукописни текст и који је, бар се подразумева, био намењен јавности*. Пише и о дихотомији њених облика. Књига најчешће означава штампани предмет а ипак говоримо и о „рукописним књигама” или „манускриптима” (документима писаним руком). Говоримо и о књигама смотаним у свитак, чији се материјални облик потпуно разликује од књиге у облику свеске (кодекса). Говоримо и о електронским књигама и новим подлогама за текст које доносе савремене технологије. Савремена теорија (Цветкова, 2018) књигу истовремено посматра као артефакт и као медиј (и то биномни, који има своју душу и своје тијело, самим тим и своју патологију), као човјекову екстензију, екстензију сигналног система и протезу памети, те уводи термине археологије и анастатике књиге. За потребе овог појмовника, ми ћемо књигу посматрати као артефакт – дакле као предмет чији појавни облик има одређена материјална, естетска и интелектуална својства, који има одређену објективну вриједност (тржишну, културолошку и меморијалну), и надасве, субјективну вриједност за оног ко је посједује и/или оног ко је чита.

¹ vanja.smulja@gmail.com

Аутор је документалиста савјетник у Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске. Бави се теоријом и праксом библиотекарства, библиологијом и културном баштином. – Напомена ур.